

ZLATNA ŽUTICA VINOVE LOZE

Zlatna žutica vinove loze (*Flavescens doree*) karantenska je bolest koju uzrokuje fitoplazma *Candidatus Phytoplasma vitis*. Spada među najopasnije bolesti vinove loze u Europi. U vinogradima u kojima se pojavi, bolest se brzo širi vektorom, američkim cvrčkom (*Scaphoideus titanus* Ball) te, ukoliko se na vrijeme ne poduzmu odgovarajuće mjere, ubrzo poprima razmjere epidemije uzrokujući velike gospodarske štete koje se očituju u gubitku uroda i propadanju zaraženih trsova.

Prvi nalaz zlatne žutice vinove loze u Republici Hrvatskoj potvrđen je 2009. godine u Vivodini, Karlovačka županija. Do kraja 2016. zlatna žutica je nađena u vinogradima u Istarskoj, Karlovačkoj, Zagrebačkoj, Koprivničko-križevačkoj, Sisačko-moslavačkoj, Bjelovarsko-bilogorskoj, Varaždinskoj, Krapinsko-zagorskoj, Međimurskoj i Vukovarsko-srijemskoj županiji.

Zbog intenzivnog širenja zlatne žutice i trajnih gubitaka svakog zaraženog trsa Ministarstvo poljoprivrede propisalo je Naredbu o poduzimanju mjera za sprečavanje širenja i suzbijanje zlatne žutice vinove loze (NN 46/2017).

Kad se laboratorijskom analizom potvrdi zaraza uzročnikom zlatne žutice vinove loze ministar poljoprivrede određuje demarkirano područje Odlukom o određivanju demarkiranih područja u kojima se provode mjere sprečavanja širenja i suzbijanja štetnog organizma *Grapevine flavescence dorée* MLO“ (NN 51/2017).

Demarkirano područje uključuje jedno ili više zaraženih područja i sigurnosno područje koje ih okružuje.

Zaraženo područje je širine najmanje 1 km od mjesta na kojem je utvrđena prisutnost štetnog organizma.

Sigurnosno područje je širine najmanje 5 km od granice zaraženog područja.

U Zagrebačkoj županiji značajnije širenje zlatne žutice utvrđeno je i sukladno tome su proglašena demarkirana područja u Svetoj Nedelji i Jagnjić Dolu kraj Samobora, te na području gradova Dugog Sela, Vrbovca, Ivanić Grada (Grabersko Brdo, Šumečani, Kloštar Ivanić) i Bedenice (Zelina), općine koja graniči s demarkiranim područjima u Krapinsko-zagorskoj županiji.

Popis katastarskih čestica u demarkiranim područjima, objavljen je na mrežnoj stranici Ministarstva poljoprivrede <http://www.mps.hr/> pod linkom Zakonska regulativa Biljno zdravlje Popis katastarskih čestica u demarkiranim područjima za štetni organizam *Grapevine flavescence dorée* MLO.

U zaraženom području u skladu s Naredbom potrebno je provoditi odgovarajuće fitosanitarne koje imaju za cilj iskorjenjivanje (eradikaciju) bolesti, tj. sprječavanje njenog širenja.

Kako bi se to postiglo, nužno je pravodobno otkriti nova zaražena područja ove bolesti.

Simptomi zlatne žutice vinove loze postaju vidljivi od kraja lipnja i uočavaju se do kraja vegetacije. Kod bijelih sorti grožđa rubovi lišća uvijaju se prema naličju tako da list poprima

kopljasti izgled, nepravilno žuti i krto je pa se kod stiskanja rukom drobi (slika1.). Kod crvenih sorti grožđa lišće crveni, ostali simptomi su jednaki kao kod bijelih sorti (slika 2.). Mladice na zaraženom trsu početkom jeseni ne odrvenjavaju već ostaju zelene (slika 3.). Cvat se ponekad potpuno osuši, ako se simptomi pojave nakon cvatnje grozd postupno vene (slika 4.).

Slika 1.

Slika 2.

Slika 3.

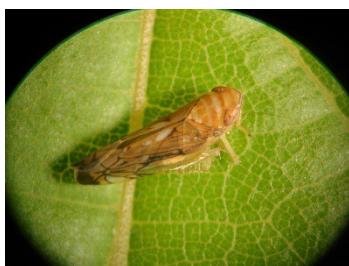

Slika 4.

Širenje bolesti:

Bolest se širi:

- zaraženim sadnim materijalom i
- vektorom američkim cvrčkom (*Scaphoideustitanus Ball*),

SUZBIJANJE ZLATNE ŽUTICE VINOVE LOZE

- Uklanjanje oboljelih trsova koji pokazuju simptome.
- Praćenje pojave američkog cvrčka postavljanjem žutih ljepljivih ploča.
- Suzbijanje američkog cvrčka:
 - u zaraženom i sigurnosnom području, u svim vinogradima i rasadnicima vinove loze;
 - u nezaraženom području, samo u rasadnicima vinove loze.
- Krčenje zapuštenih vinograda u demarkiranom i nezaraženom području.
- Uništavanje obične pavatine (*Clematis vitalba*).

Za suzbijanje američkog cvrčka u proizvodnim vinogradima preporučuju se najmanje dva tretiranja:

- **prvo tretiranje** obavlja se nakon cvatnje, u prvoj polovici lipnja (ličinke L3 stadija);
- **drugo tretiranje** obavlja se dva do tri tjedna nakon prvog;
- **treće tretiranje** obavlja se krajem srpnja ili početkom kolovoza, ako se tijekom srpnja ulovi tjedno četiri i više odraslih oblika američkog cvrčka po jednoj žutoj

Za suzbijanje američkog cvrčka u Hrvatskoj registrirani su insekticidi: Actara 25 WG, Dali (dozvoljen u zaštićenom prostoru), Decis 2,5 EC, Sumialfa5 FL, Nurelle D, Chromorel-D, Cythrin Max, Reldan 22 EC, Asset.

Sve informacije o navedenim pripravcima dostupne suputem Fitosanitarnog informacijskog sustava Ministarstva poljoprivrede na mrežnoj stranici <https://fis.mps.hr/trazilicaszb/>.

Preporuke s rokovima za suzbijanje američkog cvrčka mogu se pronaći na mrežnim stranicama Zavoda za zaštitu bilja Hrvatskog centra za poljoprivredu, hranu i selo www.hcphs.hr i Savjetodavne službe www.savjetodavna.hr.

VAŽNO!

Posjednici vinograda obvezni su tijekom vegetacije provoditi vizualne preglede vinove loze te uoče li simptome zaraze odmah izvijestiti:

fitosanitarnog inspektora zlatna.zutica@mps.hr ili

Zavod za zaštitu bilja Hrvatskog centra za poljoprivredu, hranu i selo zlatna.zutica-FD@hcphs.hr, (01) 2311 640 ili

Savjetodavnu službu zlatna.zutica@savjetodavna.hr, (01) 4882 700

Savjetodavna služba
Aleksandra Radić dipl.ing,
viši koordinator za zaštitu bilja